

101. Ablak, ajtó előtt és mögött

Énekeljük a 150. számú éneket:

Uram Jézus, légy velünk, mi egyetlen örömünk!

Nálad nélkül keserűség itt a földön életünk.

Ó egyetlen örömünk, Uram, Jézus, légy velünk!

Uram Jézus, Tégedet szívünk, lelkünk úgy eped,

Mert Kívüled nem találhat sehol biztos nyughelyet.

Boldog mással nem lehet, Uram, Jézus, csak Veled.

Sík Sándor, a piarista papköltő összegyűjtött versei kötetének végén elmondja versei keletkezési körülményeit is. Egyikre, másikra olyan bensőségesen megjegyzi: „Ez a vers nagyon kedves nekem!” Most én is valahogy így vagyok: ez az elmélkedés is nagyon kedves nekem.

Most az „ablak és ajtó” előtt *a jelenlét imáját* próbáljuk gyakorolni, **hiszen az Úr jelenlétének megtapasztalására vágyódunk!**

A nyugalmi ima, a lecsendesedés ahhoz segített, hogy szemünk megszokja a sötétséget. A szobában – ahol nem gyújtunk lámpát – kis idő után mégis feldereng számunkra valami a külvilágból vagy a belül, a szobában lévő tárgyaktól.

I. Az ablakon túl egy másik világ vár reánk!

Gondoljuk el: egy gyönyörű kirándulás alkalmával este megérkezünk szálláshelyünkre a nagy hegyek magasába. Nincs villany. Amikor reggel felébredünk, **az ablak** külső spalettái még zárva vannak. (Itt van az ablak szerepe, amely segít nekünk a jelen elmélkedésben.) Mivel a szemünk már megszokta a sötétséget, ezért az ablak résein át valami beszűrődő világosságot érzékelünk. A tájat még nem látjuk. Nem tudjuk, hogy süt-e már a nap, vagy borús-e az ég, vagy esetleg köd ereszkedett a tájra. Mivel előző este sötétben érkeztünk, még nem ismerjük a táj szépségét, amely ránk vár, de értelmünkkel és az értelmi tevékenységünkől fakadó **hitünkkel tudjuk, hogy az ablakon túl egy másik világ vár reánk!**

1. *Az összeszedettség imája* segít figyelni arra a másik világra – Isten világára –, amelyet még nem látunk. De **vágyódunk** arra, hogy egyszer **majd kinyílják** az az ablak, és betekinthesünk abba a világba.

2. **Ha végre kitérül** a pihenőházam ablaka, és kitekinthetek az ablakon keresztül, akkor még csak egy nagyon kis darabkáját érzékelhetem a valóságnak: felülről, a hegycsúcsról a többi hegycsúcsokat, a völgyeket, a fák összefüggő rengetegét. De a részletek még nem eléggé ismertek a számomra, mert még túl messze vagyok, még túl sokáig tart, míg *a mai napon* az ajtón túlra érek, ahol majd találkozhatom mindeme

szépségnek a Teremtőjével.

Ahogy kitekintek az ablakon, **még csak a teremtményt látom, nem a Teremtőt**, de *tudom, hogy Teremtőm él* (vö. Jób 19,25), van, sőt jelen van! A szemlélődő ember ugyanis nemcsak hiszi Istent, mindezen szépség Alkotóját, hanem valamiképpen belülről tudja is Isten jelenlétét. Ez egy többletélmény a hithez viszonyítva. A hit ugyanis arra segít, hogy felismerjem: a földi dolgoknak kell egy égi Alkotójának lennie. A szemlélődő ember azonban belülről tudja, átéli, hogy van Isten, hogy jelen van, aki mindezt alkotta! A szemlélődő imában az ember érzékeli a jelenlevő Istent, Akit nem lát, hiszen nem képszerű élmény az, hogy a Teremtő itt van! De a valóságot maga teljességében mégis az Alkotójával együtt látja. Ez azonban a Valóságnak már nem fizikai látása, hanem szellemi látása, szemlélése.

II. Az ajtó még nem tárult fel

A szemlélődésben – Isten ajándékából – **mintegy ablak nyílik Istenre, Isten titkaira, a teljes Valóságra, a teljes Létre, a végtelen Létezőre.** A kitért ablaknál – az élmény nagyszerűségétől lenyűgözve – némán állok az ablak mögötti világot szemlélve! Nem látom a teljes valóságot, még kevésbé annak Alkotóját, de mégis megszületik bennem a kontaktus, egy kapcsolat Vele. Ez az imádság. A szemlélődő imádság ugyanis kontaktusfelvétel, amely tudást ad a Másikról, de egyben önmagunkról is. „Tudom, hogy itt vagy, teremtő Istenem, és tudom, hogy itt vagyok én is, a teremtményed, akit jóságos Atyaként gyermekedé fogadtál!” Micsoda tudás ez: **a fizikai valóság mögé hatolás!** Nemcsak azt tudom, amit látok, hanem azt is, ami a fizikai valóság mögött van. Tudom, hogy **Ő a Teremtő, én a teremtmény!** **Ő az én Atyám, és én vagyok az Ő gyermeke!**

III. Az ajtó még nem tárult fel

Tudom, hogy az ajtó mögött út nyílik, amelyen keresztül majd eljuthatok azokra a szép tájakra, amelyeket még nem ismerek, de hiszem, hogy ott vannak, és remélem, hogy majd eljuthatok oda, és gyönyörködhetem a szépségükben. **Vonz az ajtó mögötti világ!** Nem látom még, de a szépsége és a fenségessége máris hatással van rám. Én pedig engedem vonzatni magamat.

1. Olyan ez, mint amikor az ember a paradicsomkert bezárt kapuja előtt esdekelve, vágyakozva irányul ama másik világ felé, ahol *szabadon járhat-kelhet a lélek Istennel* (vö. Ter 3,8). Mint Ádám és Éva ivadéka, nekem is jogom van ott ülni a paradicsomkert kapujánál, és vágyakoznom ama paradicsomi boldogság után! Mint a második Ádám, Krisztus testvére *tudom, hogy Megváltóm él* (Jób 19,25), és **már kinyitotta azt az ajtót, amely a mennyországba vezet!** Azt akarja, hogy én is Vele legyek a paradicsomban; hogy jelen legyünk egymás számára: az Úr énvelem, én meg a megváltó jó Istenemmel. Ő a keresztfán megígérte a bűnbánó gonosztevőnek: *Még a mai napon velem leszel a paradicsomban!* (Lk 23,43).

2. Nekem is bűnbánatot kell tartanom, könyörögnöm, hogy *emlékezzék meg rólam.* Kérjem: „Irgalmazdál nekem, bocsáss meg!” **Ki kell várnom, míg ez a mai nap elmúlik,** és ezután örökre **az Úrral lehetek!** Mert hát az életem végéig tart ez *a mai nap.*

IV. Még nem láthatok át a függönyön

A szemlélődő ember **tudja** – vagyis az imában belsőleg tapasztalja – **az egymástól való elválasztottságot is**. Isten egészen más, több mint én. Latinul úgy mondjuk: *Ő transcendens*, azaz meghalad bennünket, végtelenül nagyobb nálunknál, és ráadásul még egy szellemi fal is elválaszt Tőle. Hiába nézem, nem látom, mert még **nem láthatok át ezen a függönyön**. Ahogyan a szent sátor második részét függöny választotta el, úgy még az én tekintetemet is függöny határolja el, s még nem juthatok be a legszentebb részbe, a Szentek Szentjébe, ahol Isten lakik.

De ugyanakkor a *lecsendesedés*, illetve az *összeszedettség imájában* a szemlélődő ember már valami tudást, megtapasztalást kap arról, hogy **Isten** – Aki mindenütt jelen van – **közel van hozzá!** Ez lelki vígasszal, örömmel tölti el.

1. **Arra törekszik**, hogy – a neki nyújtott **remény által**, mint biztos és szilárd horgonnyal – **a függöny mögé érjen!** (Vö. Zsid 6,19). A horgony a remény csodálatos jelképe.

Én ugyan nem vagyok még ott,

– de a horgonyomat a függöny mögé hajíthatom,

– a reményemet a függöny mögé irányíthatom,

– vágyaimmal eljuthatok a Szentek Szentjébe, és belekapaszkodhatok Istenbe, Aki ott vár rám.

Így a **lélek** már abban a másik szférában honol, **ott érzi igazán otthon magát, ahol Isten lakozik**, a Szentélyben, amelyet még függöny választ el tőlem. „Hasonló a hasonlónak örvend” – mondja a régi axióma. Ennek értelmében mondható: a szemlélődő ember *lelke*, a *Lélek* Istennek örvend. **Ő önmagához hasonlónak teremtett engem**, ezért vagyok képes Utána vágyódni, illetve örvendezni, amikor végre a reményem horgonyával már elérhetem Őt!

A szemlélődő ember tudja, hogy Isten már közel van hozzá, de itt, a szemlélődő ima ezen fokozatában, *a jelenlét imájában* azt is tudja, hogy **még nincsenek együtt**. Az Úr jelen van, de a fal még elválaszt, a függöny még közöttünk van.

V. Még nem látunk át a függönyön

Mit tud ilyenkor tenni az Istenre szomjas lélek?

1) Egyre jobban **vágyódik Isten után**. Ezért egyre jobban maga mögött hagyja a külső világot, mint a hegycsúcsra törekvő hegymászó az alanti tájakat. *A jelenlétnek ebben az imájában* a nyugalom a mögöttünk maradt dolgokra vonatkozik. Már nem zavarnak, nem nyugtalanítanak, hogy mi lesz, ha nem lesz velem ez vagy az a teremtmény, ha nem ezzel vagy azzal foglalkozom?

2) Az előttünk kitárulkozó látvány vonzásában viszont az akarat egyre lángolóbb lesz, nem marad nyugton, hanem **előre akar haladni!** Ez jó nyugtalanság! Ez az előrehaladás nyugtalansága, mely hatalmas hajtóerő. Az akarat egyre készségesebb az előrehaladásra. Folyamatosan gyakoroljam tehát magamat az összeszedettségben, vagyis az előttem feltáruló látvány befogadásában, illetve az annak megszerzésére hajtó vágyam növekedésében! Ebben az imában ugyanis az emberi akarat még tevékeny marad. Tehát egyre jobban kell igyekezni, hogy szemem megszokja az ablakon és ajtón túl feltáruló fényt, hogy az már ne vakítsa. (Az égő csipkebokor lángolását sem tudta volna akárki elviselni. A mi izzónk sem képes több ezer voltot elviselni, hanem kiégne.) Mind inkább igyekezni kell, hogy az ablakon túli látvány vonzásában akaratom egyre készségesebb legyen, és minden mást hátrahagyva s feledve az ajtón átlépve törekedjem az

egyetlen Szükséges, vagyis Isten felé, Aki már megigézte a szívemet, lekötötte, lenyűgözte a lelkemet, és magához akar vonni! *Felejtsem a mögöttem levőt, törekedjem az előtttem levőkre!* (Vö. Fil 3,13.)

VI. Egyedül Istent engedjem be a lelkembe!

Itt már nem fizikai ablakról és ajtóról van szó. Hiszen ha azokon át kitekintek vagy kimegyek, akkor még mindig csak a teremtett dolgoknál vagyok, és még nem léphetek be a dolgok mögött feltáruló másik világba, mert az a transzcendens világ még meghalad engemet.

1. Ezért **az Úr hajlandó eljönni hozzám**, mint ahogyan a tájkép is bejön hozzám az ablakon keresztül: a szememen keresztül a tudatomba, a tudatomon keresztül a lelkem mélyére. Majd megörvendeztet, pedig még mindig csak itt a szobában vagyok bent. Még nem abban a másik világban vagyok, mert attól még elválaszt a függöny.

2. Akkor most **döbbenjek rá** erre a hatalmas isteni igényre, amellyel *Ő az én lelkem ajtajában áll, és zörget!* (vö. Jel 3,20). Most az a feladatom, hogy nyitva álljak Isten előtt! Ahogyan a szép tájra nyíló ablak előtt mozdulatlanul állok, és gyönyörködöm, úgy most ama másik világra nyíló ablakom előtt is **álljak mozdulatlanul!**

- Nem beszélek mást,
- nem nézek mást,
- nem gondolok mást,
- nem vágyom másra, ami elvonna Istentől!

3) Arra törekszem, minél **kevesebb legyen az a benyomás, amely megzavarná** a gyönyörűségemet Istennel. A lecsendesedéshez csend kell, tehát csendben maradok. Nem engedem, hogy a külső vagy belső behatások felzavarjanak, elhomályosítsák lelkem csendjét és tisztánlátását! Ez az én tevékenységem, erőfeszitésem gyümölcse. **A lecsendesülés** – vagyis, amikor már beáll lelkem egyirányúsítotttsága, Istenre irányultsága, azaz létrejön az összeszedettség állapota – **már Isten ajándéka**. Létrejön a lelkemben az Istennel teljes csend. Megvalósul a lelkemben a leülepedés, amikor minden a helyére kerül bennem. Tudom, hogy

- mi a fontos,
- mi a nem fontos,
- mi az, ami számít,
- mi az, ami nem számít.

4) Amikor a csendben, ezzel az Istennel áldott csendben **elengedem a földi dolgokat**, akkor megvalósul a letisztulás, kitisztul a lelkem. Amikor egészen **áthat Isten csendje**, akkor **a letisztultság** állapota, **ajándéka jön létre** a lelkemben! Minden áttetszővé válik. Megkapom a tisztánlátás kegyelmét, amely segít meglátni a Láthatatlant! Segít észrevenni mindazt, ami felzavarná lelkem csendjét. Ebben a csendben egy-egy nem fontos benyomás is mélyebben hatolna a lelkembe, mint egyébként. Visszhangoznék bennem, mint ahogyan az üres szobában visszaverődik a szó. A hétköznapiok zivajában a lélek kénytelen felvérteződni a sok belénk hatolni akaró benyomással szemben, hiszen a zivajgó társaságban is tudunk figyelni a beszélgető partnerünkre, mert az egyéb benyomásokkal szemben szelektáló magatartást

tanúsítunk. A csendnek, a lecsendesültségnek ebben az állapotában – amikor a lélek kiüresedik az evilági zavaró tényezőitől, hogy Istenre irányulhasson – éppen a megvalósult csend miatt, nagyobb csörömpölést okozna a lélekben az illetéktelenül behatoló, és őt felkavarni akaró tényező. Tehát nem mindegy, hogy mit engedek bele a lelkembe!

5) **Egyedül Istent engedjem be lelkem kitért ablakán és aajtáján keresztül!** Akkor az Ő Jelenléte nagyobb gyönyörűséggel tölt be, mint az odakinn levő gyönyörűséges táj; nagyobb békességgel tölt be, mint a nagy hegyek mozdulatlansága, és a kék égnek ragyogása; nagyobb örömmel tölt be, mint a teremtett világ összes szépségének birtoklása, mert Ő maga a végtelen Szépség, a lenyűgöző Fenség, a szemünket nem sértő, de lelkünket betöltő Ragyogás!

6) **De nem kell búsulnom,** ha még nem is tudok a függönyön túlra jutni, amely az ablakomban vagy az aajtómban elválaszt attól a másik világtól,

– ha még csak *a reménykedésem horgonyával* (vö. Zsid 6,19) kapaszkodom bele annak a másik világnak a gyönyörűséges, szépséges teremtő Istenébe, Urába,

– ha még nem láthatom Őt színről színre.

A Mennyei Atya ugyanis szívesen **meglátogatja a Fiúval a Szentlélekben** az utána vágyakozó gyermekét. Bejön lelkem hajlékába, és betölt jelenlétének örömeivel. Én pedig boldogan hagyom, hogy egyre jobban betöltsön jelenlétével. Bár a két világot elválasztó függöny még ott van, de **megélhetem, hogy Isten eljött hozzám** abból a transzcendentális, másik világból! Szeretetét átsugározta a függönyön keresztül. Jobban belekapaszkodik az én szeretetembe, mint a horgony a tenger fövényébe.

Bárcsak elmondhatnám az *Énekek éneke* jegyesének szavát: *Megtaláltam, akit szeret az én lelkem, és nem engedem el soha!* (Én 3,4)

Bárcsak így is tudnám fogalmazni: „**Megtalált engem az, Aki szereti a lelkemet! Nem is engedem el soha!**”

Befejezésül a 150. számú ének 3. és 5. versszakát énekelve imádkozzuk:

Uram Jézus! Kérve kér szívünk, mely bíz és remél.

Add meg néki a nyugalmat, mely minden kinccsel felér.

A szív, amely bíz és remél, Uram Jézus, kérve kér.

Uram Jézus! El ne hagyj, Ki lelkünknek üdve vagy,

Legfőképp a végső harcon végig velünk megmaradj!

Te, Ki lelkünk üdve vagy, Uram Jézus, el ne hagyj!